

Revista de llibres

MATTELART, A.; NEVEU, E.

Introducción a los estudios culturales

Barcelona: Paidós Comunicación, 2004

Com influeixen el medi social, l'edat, el gènere o la identitat "ètnica" en les relacions amb la cultura? Com s'entén la recepció dels programes televisius per part dels diferents públics? Els estils de vida dels joves són formes de resistència? Aquestes són preguntes bàsiques que els estudis culturals van decidir d'introduir en el panorama intel·lectual de l'Anglaterra dels anys seixanta. Des de llavors, s'ha produït un debat sobre les relacions entre cultura i societat que presta als mitjans de comunicació de masses i a les classes populars la mateixa atenció que fins ara es reservava a la cultura erudita. I, en difuminar-se les fronteres entre disciplines acadèmiques, es qüestionen els límits polítics dels temes culturals. En aquesta obra es planteja una indagació sobre els orígens i el desenvolupament d'aquest corrent d'investigació. Presenta els seus textos principals, i analitza minuciosament tant les seves aportacions com les seves limitacions. En les conclusions de l'obra, s'analitza com el debat sobre la cultura i les polítiques culturals s'ha desplaçat des de la UNESCO cap a la OMC.

GARCÍA MATILLA, A.

Una televisión para la educación.

La utopía posible

Barcelona: Gedisa, 2003

Els mitjans de comunicació i, molt particularment, la televisió han conquerit gairebé tots els espais de la cultura. En comptes de lamentar-se per aquest procés irreversible i pels seus aspectes negatius, sembla més assenyat pensar en el que podria donar de si aquest immens potencial de la comunicació si es posa al servei de l'ampliació dels horitzons, de la reflexió crítica, de la participació ciutadana i, per sobre de tot, de l'educació.

L'autor ens invita a desmuntar alguns dels tòpics principals que han negat el valor de la televisió com a mitjà de suport a l'educació. Els exemples de programes d'educació existents al món són arguments convinents. A més a més, la televisió constitueix un desafiament constant per entrenar la capacitat d'analitzar els programes i les informacions. Saber veure, seleccionar i interpretar els continguts i els missatges amb esperit crític pot estimular especialment el públic jove a relacionar-se i a comprometre's amb la realitat. Educar per a la comunicació significa desenvolupar el pensament crític, la sensibilitat envers la tolerància, envers la justícia i envers els valors democràtics.

ARNANZ, C. M.; GARCÍA

CASTILLEJO, Á.; GONZÁLEZ, B.

coord.

¿Queréis un buen consejo? El sector ante el Consejo Audiovisual

Madrid: Academia de las Ciencias y las Artes de Televisión, 2004

A punt d'arribar als 50 anys del naixement de la televisió a Espanya, aquest és l'únic país de la Unió Europea que no té un Consell Audiovisual d'àmbit estatal. Aquest llibre ha estat elaborat per la Academia de las Ciencias y las Artes de Televisión, a partir d'un encàrrec de la SEPI (Sociedad Estatal de Participaciones Industriales), davant la possibilitat, cada cop més real, que finalment es creï un organisme d'aquestes característiques durant la legislatura nascuda de les passades eleccions generals del març del 2004.

Aquesta obra pren el pols de l'opinió del sector, amb uns resultats molt significatius: el 90% dels consultats es mostra a favor de la posada en marxa d'un Consell Audiovisual. A més, el 76% considera que la seva creació hauria de ser immediata, mentre que el 83% estima que l'organisme s'haurà de configurar com a una autoritat independent i un 61% es mostra partidari que tingui poder sancionador.

LANGE, B-P.; WARD, D.; edit.
The Media and Elections. A Handbook and Comparative Study
New Jersey (EE.UU): Lawrence Erlbaum, 2003

Aquest estudi comparatiu uneix personalitats acadèmiques i experts en la pràctica que treballen en el camp dels mitjans i de les eleccions. El llibre proporciona una mostra d'estudis de casuístiques de diversos països i una anàlisi de l'estructura legal i reguladora que s'utilitzen en els diversos estats per garantir que els mitjans actuen d'acord amb algunes pautes durant els períodes electorals.

Cada capítol proporciona una relació de les condicions sociopolítiques i de l'entorn dels mitjans en cada país i, en conseqüència, detalla les lleis que governen els mitjans impresos i audiovisuals durant les campanyes electorals. Els països analitzats són França, Itàlia, Alemanya, Rússia, Sud-àfrica, els Estats Units i la Gran Bretanya.

El llibre inclou les reflexions d'un parlamentari europeu i una sèrie de recomanacions per a les bones pràctiques mediàtiques.

CONILL, J.; GONZÁLEZ, V. coord.
Ética de los medios. Una apuesta por la ciudadanía universal
Barcelona: Gedisa, 2004

Com exercir la nostra llibertat en un entorn dominat pels mitjans de comunicació de masses? Com activar la ciutadania en un espai audiovisual cada cop més agitat i complex? Si no aconseguim traçar nous camins per a l'autonomia en l'espai audiovisual, la democràcia pot convertir-se en una farsa i la nostra experiència mediàtica, en una forma nova d'esclavitud mental.

Però no n'hi ha prou amb advertir dels perills. Els autors –els dos coordinadors, juntament amb Victòria Camps, Adela Cortina, Domingo García-Marzá i J. Félix Lozano– pretenen oferir una proposta ètica per aprofitar al màxim el potencial que ofereixen les noves tecnologies de la comunicació.

El llibre reflexiona sobre els elements essencials del fet social-comunicatiu: la construcció de la ciutadania audiovisual, el valor de l'opinió pública i el dret a la informació, el sentit dels codis deontològics, el problema de l'objectivitat i de la imparcialitat, la publicitat, la tensió entre les institucions públiques i les empreses privades, les relacions entre la globalització ètica i els mitjans i, finalment, el paper decisiu de les instàncies de supervisió mediàtica.

RODRÍGUEZ PASTORIZA, F.
Cultura y televisión
Barcelona: Gedisa, 2003

Una de les tasques més valuoses de la televisió és apropar l'audiència a la vida cultural. Fins a quin punt la privatització i mercantilització de la televisió fa preveure l'abandonament de projectes culturals mediàtics de qualitat?

Rodríguez Pastoriza reconstrueix en aquesta obra la història dels programes culturals de la televisió espanyola, sense deixar de banda els que han estat produïts per les televisions autonòmiques. La gran diversitat dels formats, els continguts i les intencions mostren, al seu entendre, un nivell i una riquesa notables. Deixant de banda alguns programes estel·lars com el francès *Apostrophes de Pivot* o l'alemany *Cuarteto Literario* de Reich-Ranmicki, l'autor considera que els programes culturals espanyols estan a l'alçada del panorama internacional.

Però segons l'autor, no tot depèn de la capacitat i el talent dels responsables. Davant l'amenaça constant de retallades, els espais culturals estan en perill de dispersar-se enmig d'altres programes més "rendibles", com els magazins, els *talk-show* o els teletinformatius. L'autor assenyala la necessitat imperiosa d'un finançament públic dels programes culturals.